

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

**ПОСЛЕРЕВИЗИОНИ ИЗВЕШТАЈ О МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА
ЈАВНОГ ВОДОПРИВРЕДНОГ ПРЕДУЗЕЋА „СРБИЈАВОДЕ“
по ревизији сврсисходности пословања
„Управљање вађењем речних наноса из реке Дрине“**

Број: 400- 888/2021-04/38
Београд, 7. април 2022. године

Садржај:

1. УВОД	2
2. НЕСВРСИСХОДНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА.....	3
2.1 Планирање вађења речних наноса из реке Дрине.....	3
2.1.1 Одређивање локација на којима је потребно вађење речних наноса и количина речних наноса које је потребно извадити са тих локација у циљу унапређења водног режима.....	3
2.1.2 Утицај вађења речних наноса из реке Дрине на природу и животну средину на нивоу појединачних активности.....	4
2.2 Праћење и контрола спровођења активности вађења речних наноса.....	5
2.2.1 Прикупљање, размена и усаглашеност података који су од утицаја на праћење тока активности вађења речних наноса и потврђивање начина и обима спроведених активности.....	5
2.3 Праћење утицаја и оцена ефеката спроведених активности вађења речних наноса.	6
2.3.1 Утицај вађења речних наноса на водно земљиште и животну средину	6
3. МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА	8

1. УВОД

У Извештају о ревизији сврсисходности пословања „Управљање вађењем речних наноса из реке Дрине“ број: 400-888/2021-04/27 од 14. децембра 2021. године Државна ревизорска институција (у даљем тексту Институција) је навела налазе на основу којих је закључено да је потребно унапредити управљање вађењем речних наноса у циљу уређења водотока реке Дрине и смањења нелегалне експлоатације речних наноса кроз ефикасније коришћење постојећих капацитета и унапређење контроле.

С обзиром да све откривене несврсисходности нису биле отклоњене у току ревизије, Институција је од субјеката ревизије захтевала достављање одазивног извештаја.

Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ је у остављеном року од 90 дана доставило одазивни извештај, који је потписало и печатом оверило одговорно лице - директор.

У одазивном извештају су приказане мере исправљања утврђених несврсисходности. У послеревизионом поступку смо прегледали одазивни извештај и оценили његову веродостојност и оценили да ли су мере исправљања задовољавајуће.

У овом извештају:

- приказујемо несврсисходности које су обелодањене у извештају о ревизији за које је захтевано предузимање мера исправљања,
- резимирамо предузете мере исправљања и
- дајемо мишљење о томе да ли су мере за исправљање стања, исказане у одазивном извештају, задовољавајуће.

2. НЕСВРСИСХОДНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА

2.1 Планирање вађења речних наноса из реке Дрине

2.1.1 Одређивање локација на којима је потребно вађење речних наноса и количина речних наноса које је потребно извадити са тих локација у циљу унапређења водног режима

2.1.1.1 Опис несврсисходности

Одређивање локација и количина речних наноса које је потребно извадити из реке Дрине у Плановима вађења речних наноса донетим у периоду 2017-2020. године је у већој мери било усмерено на тренутну доступност и расположивост шљунка и песка као природног ресурса него на потребу за вађењем речних наноса у циљу уређења водног режима реке Дрине. ЈВП „Србијаводе“ за Планом одређене локације на водном земљишту реке Дрине не располаже истражним радовима и анализама утицаја на водни режим. Недостатак података о свим локацијама на којима постоји потреба за вађењем речних наноса у циљу одржавања и унапређења водног режима, са једне стране, и дозвољено вађење речних наноса са локација које планом нису одређене као потребне, односно приоритетне, са друге стране, ствара ризик да се део расположивих капацитета који се ангажује за комерцијално коришћење песка и шљунка из речних наноса усмерава на вађење речних наноса са локација које нису потребне, односно приоритетне са аспекта управљања водним режимом.

Дозвољене годишње количине вађења речних наноса нису засноване на билансу наноса реке Дрине и не узимају у обзир обим планираних активности по одобрењу надлежних органа Републике Српске, због чега примена Плана може имати за последицу недовољну, односно прекомерну експлоатацију.

2.1.1.2 Исказане мере исправљања

Јавном водопривредном предузећу „Србијаводе“ препоручено је да предузме мере којима ће обезбедити да се у поступку припреме Плана вађења речних наноса утврде потребе и приоритети за уређењем водног режима, у циљу прецизнијег одређивања локација и количина речних наноса које је потребно са тих локација извадити у циљу уређења водног режима реке Дрине.

Препоруци је дат приоритет 3 који означава несврсисходности које је могуће отклонити у року до три године дана односно препоруке по којима је потребно поступити у року до три године.

У одазивном извештају Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ је известило Институцију да је у 2021. години започело активности на изради одговарајуће техничка документације која ће бити стручна подлога за доношење Плана вађења речних наноса у наредном циклусу. У ту сврху наручена је студија управљањем речним наносом у циљу одржавања протицајног профила водотокова на територији централне Србије. Спроведена је јавна набавка и потписан је уговор са изабраним консултаном. Поред Дрине студијом су обухваћени и други водотоци, тј делови водотокова првог реда: Дунав, Сава, слив Западне Мораве, слив Јужне Мораве, слив Велике Мораве, слив Колубаре, слив Тимока, слив Млаве и слив Лима. У нарученој студији управљања речним наносом у циљу одржавања протицајног профила водотокова на територији централне Србије биће анализирани количине материјала у оквиру јасно и прецизно

дефинисаних експлоатационих поља, са кантификационом и квалитативном оценом материјала из тих поља. Након дефинисања зона на којима је пожељно вађење речног наноса, планирана је анализа физичко — механичких својства наноса, уз анализу квалитета, који би се у зависности од квалитета могао користити у грађевинске сврхе. Такође, анализе од значаја које требају бити урађене за зоне пожељног вађења наноса су и анализе утицаја на животну средину, на инфраструктуру и друге објекте у непосредној близини експлоатације. За предузимање планираних мера као одговорно лице одређен је извршни директор за уређење, коришћење и заштиту вода, а за њено спровођење планиран је рок од две године.

2.1.1.3 Оцена мера исправљања

Описану меру исправљања оцењујемо као задовољавајућу. Оцена је извршена имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања. Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ је у обавези да у остављеном року предузме планиране активности и након поступања по датој препоруци о томе извести Институцију. Отклањање утврђене несврсисходности је у току.

2.1.2 Утицај вађења речних наноса из реке Дрине на природу и животну средину на нивоу појединачних активности

2.1.2.1 Опис несврсисходности

Није обезбеђено адекватно утврђивање утицаја планираних активности на природу и животну средину за све одобрене пројекте. У периоду 2017-2020. године 17 од укупно 49 водних сагласности издате су на основу поднетих одлука да није потребна израда студије о процени утицаја на животну средину које су прибављене за реализацију ранијих пројеката, односно које нису прибављене у периоду на који се План вађења речних наноса односи. Од укупно 17 водних сагласности које су издате без актуелних услова заштите природе седам се односи на вађење речних наноса са локација које су делимично или у потпуности у обухвату граница подручја за које је потребно испунити посебне услове заштите природе приликом извођења пројеката.

На овај начин није обезбеђена адекватна заштита природе за све одобрене активности вађења речних наноса и потврда да се њиховом реализацијом у складу са одобреним пројектима неће нарушити режим површинских и подземних вода, стабилност обала и природна равнотежа акватичних и приобалних екосистема

2.1.2.2 Исказане мере исправљања

Јавном водопривредном предузећу „Србијаводе“ препоручено је да интерним процедурама уреде активности и носиоце активности у вези са издавањем водних сагласности за вађење речних наноса и обезбеде њихову примену, како би се обезбедило да се водне сагласности издају након што се потврди да су сви потребни услови испуњени и документовани на одговарајући начин.

Препоруци је дат приоритет 3 који означава несврсисходности које је могуће отклонити у року до три године дана односно препоруке по којима је потребно поступити у року до три године.

У одазивном извештају Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ је известило Институцију да је усвојена нова Систематизација рада којом је понаособ дефинисан радни задатак сваког запосленог па и оних који издају водна акта за

експлоатацију речног наноса. Извршни директор за уређење, коришћење и заштиту вода је донео Инструкције у поступку издавања Водних услова за експлоатацију речних наноса (План вађења речних наноса 2021-2023. године) којом је посебно наглашена обавеза да поднети захтеви у поступку прибављања водне сагласности за вађење речних наноса морају садржати и акт надлежног органа о сагласности на студију о процени утицаја на животну средину, односно акт надлежног органа којим се утврђује да није потребна процена утицаја на животну средину. Такође, наглашено је и да такав акт мора бити прибављен након издавања позитивних водних услова, а да акта која су била издата у претходним поступцима не важе. Инструкција је 9. фебруара 2022. године прослеђена запосленима о поступањима у вези са издавањем нових водних аката уз напомену да се хитно доставе шефовима аналитике као и свим запосленим који учествују у процесу издавања водних услова и сагласности за вађење речних наноса, како би се обавезно применила. За наредни период предвиђени су редовни састанци запослених који су у процесу издавања водних аката за експлоатацију речних наноса како би се превазишли сви проблеми у поступку рада и како би се обезбедило да се водне сагласности издају након што се потврди да су сви потребни услови испуњени и документовани на одговарајући начин. За спровођење препоруке одговорни су руководиоци техничког сектора водопривредних центара.

2.1.2.3 Оцена мера исправљања

Описану меру исправљања оцењујемо као задовољавајућу. Оцена је извршена имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања. Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ је у обавези да у остављеном року предузме планиране активности и након поступања по датој препоруци о томе извести Институцију. Отклањање утврђене несврсисходности је у току.

2.2 Праћење и контрола спровођења активности вађења речних наноса

2.2.1 Прикупљање, размена и усаглашеност података који су од утицаја на праћење тока активности вађења речних наноса и потврђивање начина и обима спроведених активности

2.2.1.1 Опис несврсисходности

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Републичка дирекција за воде и Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ нису обезбедили да носиоци водних сагласности редовно и благовремено достављају податке о току одобрених активности и нису ближе уредили на који начин ће се вршити праћење и извештавање о току одобрених активности, размена и усаглашавање података. У Водном информационом систему ЈВП „Србијаводе“ евидентирани су подаци о достављеним пријавама почетка извођења радова за 16 од укупно 49 водних сагласности издатих у периоду 2017-2020. године, чиме су ови подаци обезбеђени за мање од трећине одобрених активности. Даље поступање са тим подацима и њихово коришћење нису уређени. Јавном водопривредном предузећу „Србијаводе“ пријављено је извађених 212.968 метара кубних речних наноса количина у периоду 2017-2020. године, што представља 21,2% количина за које је Дирекција за воде извршила обрачун накнаде за извађени речни нанос. У периоду 2017-2020. године није било међусобног усаглашавања података о пријављеним извађеним количинама речних наноса из реке Дрине између ових органа. Од укупно 49 водних сагласности које је Јавно водопривредно предузеће

„Србијаводе“ издало у периоду 2017-2020. године, закључно са 31. децембром 2020. године, важност је истекла за 24 водне сагласности. Од овог броја снимак локација након вађења речног наноса достављен је за седам водних сагласности (29%).

Због тога што нису обезбеђени потребни подаци и што није спровођена анализа достављених података, није обезбеђена ни адекватна контрола потпуности и тачности података које достављају лица којима је одобрено вађење речних наноса.

2.2.2.2 Исказане мере исправљања

Јавном водопривредном предузећу „Србијаводе“ препоручено је да у складу са утврђеним обавезама у вези са прикупљањем, усаглашавањем података и праћењем тока одобрених активности вађења речних наноса, планира и обезбеди њихово спровођење.

Препоруци је дат приоритет 2 који означава несврсисходности које је могуће отклонити у року до годину дана односно препоруке по којима је потребно поступити у року до годину дана.

У одазивном извештају Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ је известило Институцију да су подносиоцима захтева за водне услове у складу са усвојеним Планом вађења речног наноса из водотокова на територији Републике Србије за период 2021-2023 година прослеђени захтеви за допуном документације, након чега ће се, у зависности од достављених података допунити постојећа база података о реализованим активностима. За наредни период планирано је да, након што Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Републичка дирекција за воде уреди обавезе Јавног водопривредног предузећа „Србијаводе“ и својих органа у вези са прикупљањем, усаглашавањем података и праћењем тока одобрених активности, у циљу потврђивања начина и обима спроведеног вађења речних наноса, донесе прецизне процедуре за поступање запослених који учествују у процесу праћења тока одобрених активности (обиласци терена, контролна снимања одобрених локација, праћење динамике вађења према одобреним водним сагласностима). За спровођење препоруке као одговорно лице одређен је извршни директор за уређење, коришћење и заштиту вода.

2.2.2.3 Оцена мера исправљања

Описану меру исправљања оцењујемо као задовољавајућу. Оцена је извршена имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања. Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ је у обавези да у остављеном року предузме планиране активности и након поступања по датој препоруци о томе извести Институцију. Отклањање утврђене несврсисходности је у току.

2.3 Праћење утицаја и оцена ефеката спроведених активности вађења речних наноса

2.3.1 Утицај вађења речних наноса на водно земљиште и животну средину

2.3.1.1 Опис несврсисходности

На прилазним путевима и локацијама које су коришћене за вађење речних наноса са водног земљишта реке Дрине одложен је комунални и други отпад за који није утврђено ко и када га је одложио. Затечено стање водног земљишта реке Дрине указује

да се, иако не постоје поуздани подаци о томе када и на који начин су ове дивље депоније настале, њихов настанак може довести у везу са вађењем речних наноса јер се налазе дуж обале и поред путева који су коришћени или се и даље користе за потребе приласка локацијама на којима се врши вађење речних наноса.

Наиласком великих вода чврсти отпад, који је одложен на дивљим депонијама на водном земљишту и тренутно нарушава изглед и могућност коришћења обале, може се увести у речни ток и на тај начин постати плутајући отпад који може угрозити квалитет воде, биљни и животињски свет и здравље људи низводно од места где се депоније налазе.

2.3.1.2 Исказане мере исправљања

Јавном водопривредном предузећу „Србијаводе“ препоручено је да предузму мере којима ће се обезбедити да се за водно земљиште у јавној својини које се даје у закуп и на коме се обављају активности вађења речног наноса или које се користи за прилаз тим локацијама, утврди стање водног земљишта, у циљу обезбеђивања података за праћење стања и насталих промена ради предузимања мера за отклањање насталих последица.

Препоруци је дат приоритет 2 који означава несврсисходности које је могуће отклонити у року до годину дана односно препоруке по којима је потребно поступити у року до годину дана.

У одазивном извештају Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ је известило Институцију да је да је у нарученој студији управљања речним наносом у циљу одржавања протицајног профила водотокова на територији централне Србије предвиђена анализа количине материјала у оквиру јасно и прецизно дефинисаних експлоатационих поља, са квантификационом и квалитативном оценом материјала из тих поља. Након дефинисања зона на којима је пожељно вађење речног анализираће се физичко – механичка својства наноса, уз анализу квалитета. Такође, анализе од значаја за зоне пожељног вађења наноса обухватају и анализе утицаја на животну средину, на инфраструктуру и друге објекте у непосредној близини експлоатације. Континуално праћење пројекта спровођење активности на реализацији пројекта, верификација резултата пројекта и координацију свих активности вршиће радна група за праћење пројекта. За наредни период планирано је да се стање водног земљишта прати кроз функционалне послове подручних водопривредних предузећа кроз програм радова у наредним годинама. У случају утврђене промене стања водног земљишта сачиниће се извештаји, на основу којих ће се планирати и предузимати одговарајуће мере. За предузимање мера у наредном периоду одговорни су руководиоци техничког сектора водопривредних центара.

2.3.1.3 Оцена мера исправљања

Описану меру исправљања оцењујемо као задовољавајућу. Оцена је извршена имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања. Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ је у обавези да у остављеном року предузме планиране активности и након поступања по датој препоруци о томе известити Институцију. Потребно је да поред планираних мера Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ размотри и додатне могућности за отклањање утврђене несврсисходности, а које се могу односити на утврђивање стања водног

земљиште пре, у току и након истека закупа водног земљишта ради вађења речних наноса. Отклањање утврђене несврсисходности је у току.

3. МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА

Прегледали смо одазивни извештај Јавног водопривредног предузећа „Србијаводе“, број 2803 од 15. марта 2022. године, који је на основу захтева из Извештаја о ревизији сврсисходности пословања „Управљање вађењем речних наноса из реке Дрине“ број 400-888/2021-04/27 од 14. децембра 2021. године поднео субјект ревизије Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“. Оценили смо да је одазивни извештај, који је потписао и печатом оверило одговорно лице Јавног водопривредног предузећа „Србијаводе“, веродостојан.

Вредновање мера исправљања смо оценили на основу њиховог описа и достављене документације. Сматрамо да смо добили довољне и одговарајуће доказе да можемо изрећи мишљење да ли су мере исправљања задовољавајуће.

Оцењујемо, да су мере исправљања, описане у одазивном извештају који је поднело Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ задовољавајуће.

Напомена:

У складу са одредбама члана 37. Закона о Државној ревизорској институцији, а након истека рокова исказаним у одазивном извештају, потребно је да обавештавате Државну ревизорску институцију о предузетим мерама и активностима о отклањању откривених несврсисходности према роковима из одазивног извештаја и доставите одговарајуће доказе.

По истеку три године Државна ревизорска институција ће утврђивати ефекте остварене након спровођења препорука и отклањања откривених несврсисходности.

У ове ефекте укључиће се и ефекти које будете ви исказали предузетим мерама и активностима из одазивног извештаја.

ЧЛАН САВЕТА

Невенка Бојанић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
7. април 2022. године